

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a), 10 — správně jen čís. 10 — tr. ř. dovozuje zmateční stížnost, že obžalovaný měl právní nárok na naliti piva, takže podle názoru zmateční stížnosti není splněna skutková podstata zločinu veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. a), b), tr. z., a že proto jde pouze o přestupek lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z.

Zmateční stížnost však přehlíží, že zločinu veřejného násilí vydíráním se dopouští nejen ten, kdo použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikovaných podle § 98 tr. z., k vynucení nějakého plnění, dopuštění (strpění) nebo opominutí, na které nemá nárok, nýbrž i ten, kdo k vynucení nějakého plnění, dopuštění (strpění) nebo opominutí, na které nárok má, použije násilí nebo vyhrůžky, kvalifikované podle zmíněného místa zákona, bezprávným způsobem.

Po subjektivní stránce se pak vyžaduje, aby si byl pachatel vědom v prvním případě protiprávnosti svého nároku, v druhém pak protiprávnosti prostředku a jeho použití.

Není zajisté pochyby o tom, že obžalovaný neměl právo hroziti N-ovi vraždou a poraniti ho za tím účelem, aby dostal žádané pivo, a že tedy obžalovaný použil prostředků, na které mu zákon práva nedává a že si také byl vědom toho, že není oprávněn použití těchto prostředků k vynucení požadovaného plnění. Je proto úplně nerozhodné, z jakého důvodu svědek N. odepřel obžalovanému naliti další pivo.

Nalézací soud se tedy nemýlil, když ve zjištěném činu obžalovaného shledal podstatu zločinu veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. a), b) tr. z.

Čís. 6354.

Spoluvinníka a účastníka (§ 5 tr. zák.) jest posuzovati s hlediska trestního zákona stejně jako přímého pachatele.

Přímého pachatele nelze kromě pro zločin, jehož se dopustil, stíhati ještě zvlášť pro další činnost, směřující k zabezpečení zisku nebo užitku, i kdyby snad vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. zák.

Nelze tak proto učiniti ani u účastníka podle § 5, odst. 1, poslední věta tr. zák.

(Rozh. ze dne 6. září 1939, Zm I 205/39.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný A. uznán vinným zločinem návodu ke zločinu krádeže podle §§ 5, 171, 173, 174-II, písm. c), 176-II, písm. a), tr. z. a zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a), b), tr. z. a obžalovaný B. zločinem krádeže podle §§ 171, 174-II, písm. a), c), tr. z., takto:

I. Zmateční stížnost, uplatněná na základě § 281, čís. 3 tr. ř., se zamítá.

II. Z úřední povinnosti se podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušuje napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku, jímž byl trestný čin obžalovaného A. kvalifikován též jako zločin podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z., a tato kvalifikace se pomíjí.

Z d ů v o d ů:

Při poradě o zmateční stížnosti shledal nejvyšší soud z úřední povinnosti toto:

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný A. před činem dohodl se spoluobžalovaným B., že obžalovaný A. převezme od obžalovaného B. věci, které tento odcizí, a že po činu obžalovaný A. tyto odcizené věci skutečně od spoluobžalovaného B. koupil.

Tuto činnost obžalovaného A. podřadil nalézací soud jednak pod ustanovení §§ 5, 171, 173, 174-II, písm. c), 176-II, písm. a) tr. z. jako zločin návodu ke zločinu krádeže a pod ustanovení §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z. jako zločin podílnictví na krádeži, při čemž při citování zákona k první kvalifikaci výslovně uvádí, že obžalovaný zlý skutek navodem, radou a poučením nastrojil, k němu úmyslně podnět dal a napřed se srozuměl s pachatelem o pomoc, kterou mu po vykonaném skutku poskytnouti má.

Šlo tedy již podle právního stanoviska nalézacího soudu nejen o návod, ale i o účastenství podle § 5, odst. 1, posl. věta tr. z. Účastníkem podle tohoto místa zákona je »i když se jen n a p ř e d s pachatelem o pomoc, kterou mu po vykonaném skutku poskytnouti má, neb o podíl v zisku a užitku srozuměl«.

Stalo-li se však srozumění o pomoci, která má býti pachateli zločinu poskytnuta, nebo o podílu v zisku a užitku teprve po dokonání zločinu, tu přichází v úvahu ustanovení § 6 tr. z., podle kterého ten »kdo dříve se nesrozuměl teprve po spáchaném zločinu pachateli pomáhá a ho podporuje, neb ze zločinu, o němž zvěděl, zisk a užitek bere, nedopouští se sice téhož zločinu (rozuměj: jako pachatel), ale ovšem dopouští se zločinu zvláštního, jak dále v zákoníku tomto ustanoveno bude«.

Tomuto ustanovení odpovídají zákonná ustanovení při zločinech §§ 214, 217, při přečinech a přestupcích § 307, při krádeži, zpronevěře neb loupeži §§ 185, 196, 464 tr. z.

Z toho plyne, že skutkovou podstatu podílnictví podle § 185 tr. z. vylučuje srozumění před činem a že v takovém případě předcházejícího srozumění jde j e n o účastenství podle § 5, odst. 1, posl. věta tr. z., při čemž je nerozhodné, zda po činu skutečně k pomoci, resp. k podílu na zisku došlo.

Ze slov zákona: »Netoliko přímý pachatel sám stává se v i n n ý m z e z l o č i n u, nýbrž i každý...« (§ 5 tr. z.) a »...nedopouští se sice t é h o ž z l o č i n u...« (§ 6 tr. z.) je zřejmé, že spoluvinníka a účastníka zločinu třeba posuzovati s hlediska trestního zákona stejně jako

přímého pachatele. Nelze-li však přímého pachatele stíhati kromě zločinu, jehož se dopustil, ještě zvlášť pro čin směřující k zabezpečení zisku nebo užitku, i kdyby snad jeho činnost po činu vykazovala všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podílnictví podle §§ 185, 186 tr. z., nelze tak učiniti ani u účastníka podle § 5, odst. 1, posl. věta tr. z.

Mýlil se proto nalézací soud, když zjištěnou činnost, že obžalovaný A. na základě předcházejícího srozumění skutečně koupil po činu od obžalovaného B. odcizené věci, podřadil též pod ustanovení §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z. jako zločin podílnictví na krádeži.

Když tedy nalézací soud kvalifikoval trestný čin obžalovaného A. též jako zločin podle §§ 185, 186, písm. a), b) tr. z., použil v jeho neprospěch nesprávně trestný zákon a zavinil tím důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., k němuž je nejvyšší soud povinen hleděti podle § 290, odst. 1 tr. ř., i když nebyl zmateční stížností obžalovaného vytýkán.

Byl proto v uvedeném výroku rozsudek nalézacího soudu podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušen jako zmatečný a uvedená kvalifikace byla pomínuta, takže obžalovaný A. zůstává vinným jen zločinem podle §§ 5, 171, 173, 174-II, písm. c), 176-II, písm. a) tr. z.

Čís. 6355.

Osoby uvedené v § 282 tr. ř. mají samostatné právo podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného, nejsouce při jeho výkonu závislé na vůli obžalovaného.

Jen projevený nesouhlas obžalovaného by jim bránil vykonati toto právo.

Za takový projev nelze považovati prohlášení obžalovaného před podáním zmateční stížnosti, že se vzdává opravných prostředků a přijímá trest.

(Rozh. ze dne 6. září 1939, Zm I 415/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl stížnosti manželky obžalovaného do usnesení krajského soudu, jímž byla podle § 1, čís. 1 nov. čís. 3/1878 ř. zák. zamítnuta její zmateční stížnost do rozsudku téhož soudu, zrušil napadené usnesení a vrátil věc soudu prvé stolice, aby o zmateční stížnosti postupoval podle § 285 tr. ř.

Důvody:

Napadeným usnesením byla zmateční stížnost M. N-ové zamítnuta proto, že se obžalovaný A. N. po vyhlášení rozsudku a poučení výslovně vzdal opravných prostředků a trest přijal. Neprávem.

Zmateční stížnost byla podána manželkou obžalovaného A. N., tedy jednou z osob v § 282, odst. 1 tr. ř. uvedených; ty mají samostatné právo podati zmateční stížnost ve prospěch obžalovaného, jednají tudíž jure proprio a nejsou co do výkonu tohoto docela samostatného oprávnění závislé na vůli obžalovaného.